

ETİK KURULU BAŞVURU DOSYASI HAZIRLANIRKEN NELERE DİKKAT EDİLMELİDİR?

Hanefi ÖZBEK¹

Herhangi bir durumu veya davranışı etik yönden inceleyen kurullar **etik kurulu** olarak adlandırılmaktadır. İncelenen durum ve davranış bilimsel bir alanda ise bu inceleme hem **etik** hem de **bilimsel** yönden olmak durumundadır; çünkü **bilimsel olmayan bir şey** zaten **etik de değildir**. Örneğin çalışma gruplarının denek sayısı en az 20’şer kişi olmalı iken bu sayıyı daha düşük tutmak; istatistik biliminin kurallarını zorlamak ve tip 2 istatistik hatasına sebep olmakla sonuçlanacaktır (yani gruplar arasında aslında anlamlı fark var iken, gönüllü sayısı yetersiz olduğu için anlamlı fark bulunamayabilecektir). Bu durumdan dolayı yanlış bir sonuca ulaşılmış ise bir çalışma boşa gitmiş olacaktır; böyle bir duruma bile bile sebep olmak etik değildir. Sonuç olarak araştırma etik kurulları, kendilerine yapılan tüm başvuruları hem bilimsel hem de etik yönden incelemek zorundadır, çünkü bilim kurallarına uymayan bir çalışma tasarısı, yukarıdaki örnekte de görüldüğü gibi etik olma özelliğini baştan kaybetmektedir.

“Etik kurulu” ifadesi “etik kurul” şeklinde yanlış yazılmaktadır. “**Etik kurul**” ifadesinde etik kelimesi sıfat olmakta, “**etik kurulu**” ifadesinde ise isim olmaktadır. Bu tür isimlendirmelerde kelimenin isim şekli kullanılmalıdır. Örneğin bilimle ilgili konuları araştıran kurullara “**bilim kurulu**” deriz, “**bilim kurul**” demeyiz. Bundan sonraki makale, poster, tez gibi tüm bilim yazılarında “etik kurul” yerine “etik kurulu” ifadesinin kullanılması ve okunurken ikinci u hârfinin uzatılmasını temenni ediyoruz.

Etik kurulları “Kamu Görevlileri Etik Kurulu, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Etik Kurulu, Dijital Dönüşüm Ofisi Etik Komisyonu, Medya Etik Kurulu, Türkiye Futbol Federasyonu Etik Kurulu, bilimsel araştırma etik kurulu, ...” gibi çok farklı alanlarda ve isimlerde kurulabilirler. Bu yazının konusu **bilimsel araştırma etik kurullarıdır**.

Yayın etiği ile **araştırma etiği** zaman zaman birbirine karıştırılabilmektedir. Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırılık iddialarını incelemek ve sonuçlandırmak amacıyla Üniversitelerarası Ku-

¹ Prof. Dr., İzmir Bakırçay Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Farmakoloji AD., hanefi.ozbek@bakircay.edu.tr